

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd

Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Martin Smejkal

Název práce: Kolektivizace zemědělství na Rakovnickém Balkánu

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jiří Kocian, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i., Vlašská 9, Praha 1

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Martin Smejkal si jako cíl bakalářské práce stanovil a vcelku jasně vymezil důležité téma – vyložit a vysvětlit průběh a okolnosti kolektivizace zemědělství v jižní části bývalého rakovnického okresu nazývané Balkán. Předmětem zkoumání se stalo zaznamenat a srovnat průběh kolektivizace zejména ve vybraných jedenácti obcích sledovaného regionu. Autor časově vymezil výklad problematiky do období let 1949-1960, kdy došlo k zásadní změně v zemědělství – jak z hlediska jeho organizace, tak i z hlediska změny v majetkových a vlastnických vztazích. Tehdy byla zakládána Jednotná zemědělská družstva a postupně likvidováno soukromé hospodářství. Autor správně upozornil, že vedle cílené propagace kolektivního hospodaření bylo často využito i represí vůči majitelům půdy, zvláště bohatším a neústupným. Práci autor rozdělil na tři části. V první kapitole se věnoval přehlednému výkladu průběhu kolektivizace zemědělství v Československu a jeho etap. Připomněl vznik problematiky „kulaků“ a také otázku násilného vystěhování rodin „neposlušných“ sedláků a rolníků a jeho sociálních i politických dopadů. Ve druhé části stručně autor popsal hospodářské a sociální podmínky a proměnu správních poměrů ve sledovaném regionu. V třetí části zkoumal a detailně vyložil konkrétní průběh a okolnosti kolektivizace ve sledovaných obcích.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Jako zdroje práce autor použil vybrané tituly z dostupné literatury s tématem kolektivizace zemědělství, archivní materiál ze Státního okresního archivu v Rakovníku, obecní kroniky a vzpomínky pamětníků. Autor upozornil, že zpracování vývoje kolektivizace ve vybraných obcích Rakovnického Balkánu bylo omezeno užší pramennou základnou. Hlavním zdrojem pro práci se tak zejména staly dobové zápisy příslušných místních národních výborů a rozhovory s pamětníky. Upozorňuje, že zápisy MNV ale v některých případech také nebyly kompletní, většinou chyběly zápisy z první poloviny 50. let. Důležitým zdrojem pro výklad látky se též staly kriticky uchopené vzpomínky pamětníků. Autor využil zejména osobních vzpomínek na osudy perzekvovaných rodin, pokusil se i na základě pamětnických výpovědí podat a přiblížit profily vybraných místních funkcionářů. Upozornil též na rozdílné subjektivní náhledy pamětníků na dobu kolektivizace. Práce má vcelku logickou strukturu, první dvě kapitoly mají spíše popisný a přehledový charakter. Jako základní a přínosnou lze chápat třetí kapitolu, která přináší nové poznatky o průběhu kolektivizace v daných obcích a autor se pokusil o určitá srovnání. Ocenit lze autorovu snahu zachovat si kritický přístup k hodnocení dobových dokumentů a pamětnických výpovědí. Ocenit lze zejména využití archivních pramenů a dobových tištěných zdrojů a také obrazovou a dokumentační přílohu práce.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Formální a jazykové zpracování textu je na dobré úrovni, správně jsou užívány citace a odkazy na archivní zdroje a na literaturu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Bakalářskou práci považuji za dobře zpracovanou, zejména pokud se týká zpracování třetí kapitoly. Silnou stránkou byl jistě i zájem autora o problematiku. Připomínku mám však ke druhé kapitole. Autor měl výrazně více pozornosti věnovat představení politického a sociálně hospodářského profilu bývalého rakovnického okresu, když se rozhodoval zařadit toto téma jako samostatnou kapitolu práce. Jeden a půl stránky výkladu

působí v kontextu rozsahu celé práce poněkud nekoncepčně a oslabuje tak celkový dojem z jinak zajímavé práce. Ocenit lze využití archivních materiálů a vzpomínek pamětníků ve třetí kapitole, v tomto smyslu lze ocenit pokus o autorský přístup M. Smejkalá.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Lze nalézt v rámci zkoumaných kolektivizačních dopadů či průběhu kolektivizace ve sledované části Rakovnicka nějaké specifické rysy či znaky? Je možné zachytit ve sledovaném období na základě výpovědní hodnoty a úrovně studovaných a dostupných archivních dokumentů z hlediska dopadů kolektivizace na obyvatele zkoumaných obcí proměny v počtu jejich obyvatel – například počty těch, kteří odcházeli do jiných regionů za jinou prací či se stěhovali do měst?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Předloženou práci oceňuji v tom smyslu, že se autor pokusil na základě studia pramenů a kritického vyhodnocení vzpomínek pamětníků přispět a obohatit poznatky o kolektivizačních procesech v komunistickém Československu na základě vysvětlení specifiky dopadů kolektivizace ve vybraném regionu a obcích bývalého rakovnického okresu. Předkládaná bakalářská práce Martina Smejkalá „Kolektivizace zemědělství na Rakovnickém Balkánu“ svým zpracováním a obsahem svůj cíl i přes uvedené připomínky naplnila a splňuje požadovaná kritéria, pokládám ji za původní práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm **v e l m i d o b ř e**.

Datum:
Praha, 9. 5. 2015

Podpis: _____
Jiří Kocian
vedoucí práce

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.